

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társ szerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromszámos petitsor ára bélyegen kívül 16 fill. Többszöri közlésnél árkedezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor. 60 fill. bélyeggel együtt.

Nyitrai tétlenség.

Napról-napra olvassuk a fővárosi lapokban, hogy az alföldi nagy városok, sőt egyes megyék is intenzív mozgalmat indítottak, s nagy buzgóságot fejtenek ki gyáraknak állami segély mellett való alapításában.

Igy Békés megye minden számbavehető városában kíván gyárakat felállítani. Békéscsabán már annyira jutottak, hogy ott egy sziléziai nagy cég nagyobb szabású szövőgyárat még ezen év folyamán készülni felépíteni, mihez neki a város ingyen telket és bizonyos mennyiségű építési anyagot ad, s a vállalatot 15 évre a községi adó fizetése alól felmenti, a kereskedelmi miniszter pedig 10 évig 30 ezer korona évi segélyben részesíti, és az állami adómentességben való részesítést helyezi kilátásba.

Az alföldi gazdag városok emelése érdekében tehát tesz a kormány, a megye, a város.

S Nyitrán?

Az intéző körök behajszolják a várost abba, hogy kaszárnyát és méntelepet építsen, melyekre évenként ezeket fizet rá, s minden követ megmozgatnak, hogy a már épülőfélben volt északnyugati vasútra 50 ezer forintot céltalanul dobjon ki.

A kaszárnya s a méntelep építése és az említett 50 ezer forint kidobása oly nagy

összeget — körülbelül 400 ezer forintot — tesz ki, hogy azon a város jelentékeny gyárat emelhetett volna a maga emberségéből, a mi közgazdasági viszonyainak bizonyára nagyobb előnyére vált volna, mint amazok.

De menjünk tovább.

A »Magyarország«-ban olvassuk: »A sepsiszentgyörgyi méntelep eddig a város belső területén volt elhelyezve, a mi a városra nézve közbiztonsági, egészségügyi s egyéb tekintetből káros és sérelmes volt. E tartathatlan állapotot segitendő, a sepsiszentgyörgyiek már régen sürgették egy modern kaszárnyának a város egyik külterületére való felépítését. Most végre a földmívelési miniszter ez ügyben tárgyalásokba bocsátkozott a várossal, mi célból Nagy Gábor miniszteri tanácsos e napokban Sepsiszentgyörgyre érkezik, hogy a megyei törvényhatóságnak e végből kiküldött bizottságával értekezzen.«

És Nyitrán?

A méntelepet a város belterületén, lakóházak szomszédjába s éppen a fejlődési vonalban építették fel, s hogy valakinek eszébe ne jusson azon kételkedni, hogy a lóistállók a város belső területére épügy valók, mint a kaszárnya név alatt ismert honvédfelszerelési raktárak, a méntelepen túl a vasúti állomás felé tervezik az igazságügyi palota felállítását, mely tervért a megye s az igazságügyi felettes hatóságok nagyon rajonganak, azt

hozván fel okul, hogy ott azonnal egész új utcák keletkeznek, s a már engedélyezett villamos vasut azonnal kiépül, a mi Nyitrát állítólag nagyban fogja emelni. Azt azonban meg nem gondolják, hogy a mostani belvárosi házak értéke felére fog apadni, s hogy néhány év múlva, midőn az ügyek élén álló mostani böles vezetők már a jól megérdemelt nyugalmat élvezik, a jövő nemzedék ugyanazon meggyőződésre jut, mint a sepsiszentgyörgyiek, s a méntelepet talán nagy áldozatok árán kénytelen lesz kitélepíteni.

Nyitramegye és Nyitraváros vezetőinek gondolkodását azonban az említett alkotások és pénzkidobások annyira igénybe vették, hogy figyelmük másfelé nem irányult.

Igy Stummer báróknak nagyszombati cukorgyára 1899. év őszén leégett, s elhatározták, hogy az új cukorgyárat a Vág folyó mentén építik föl. — Stummerék Nyitramegyében nagybirtokosok, s befolyásuk olyan, hogy a nagytopolcsányi kerület jóformán egészen az ő tetszésüknek megfelelő szabadelvű képviselőt választ, miből azt lehet következtetni, hogy a megye vezetőivel jó viszonyban állanak.

S ime a cukorgyárat Szereden — Pozsonymegyében s Nyitramegye tőszomszédságában — fogják felépíteni. Vajjon jutott-e Nyitramegye urai közül valakinek eszébe a nemes bárókat arra figyelmeztetni, hogy Galgóc mint

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

János főherceg és a spiritiszták.*

A spiritizmus csoda-médiáit nem egyszer csuful leálcazták. Így Eglinton, ünnepelet angol medium, ki egy vonó harmonikát hozott magával s azt a séance alatt egy asztalra téve, míg ő trance-ban, vagyis elragadtatásban volt, addig a harmonika magától játszott. Azaz nem magától, hanem, mint Eglinton elhitetni akarta, a megjelent szellem játszott rajta; csak nem látták, mert a szellem azért szellem, hogy ne lássák, vagy pedig van annyi esze, hogy csak sötétben játszik.

A hallgatóság el volt ragadtatva a szellem játékatól, annál is inkább, mert Eglinton váltig állította, hogy ő a harmonikához nem nyúlt. Egyszerre egy német hozzájön (Münchenben történt) és kérdi: — Atyafi, mitől olyan fekete a keze? — S Eglinton csodálkozva nézett saját kezére, mely egészen be volt piszkítva, holott ő oly tiszta kézzel jelent meg az ülésen, mint a legvallásosabb muzulmán. Csak azután világos-

* Részlet lapunk szerkesztőjének múlt vasárnapi felolvasásából.

totta őt fel egy sörfogyasztó, hogy a keze azért fekete, mert ő a harmonika fekete fogantyúit titkon bekormozta az ülés előtt, mely kijelentés óriási kacajt keltett a társaságban, és teljesen lerontotta a medium tekintélyét.

Még nagyobb feltűnést keltett 1884-ben azon óriási leleplezés, mely a spiritiszták egyik ünnepelet mediumát érte, részint az ügyesen csinált fogás, részint pedig a szereplő személyek miatt. János Salvator főherceg volt a főtényező, ki e leleplezést megírta „Einblick in den Spiritizmus” című füzetében. Őt követjük szorosán a következőkben.

Az első ülésen résztvettek János főherceg lakásán Bécsben boldogult Rudolf trónörökös, Jenő főherceg, a mostani innsbrucki hadtestparancsnok, János Salvator főherceg, dr. Wiederhofer udvari orvos, gróf Wurmbbrand alezredes, báró Schrenk és Bauer századosok, Weilen, kormánytanácsos és b. Hellenbach, a spiritizmus fanatikus híve.

Mielőtt a társaság teljes számban lett volna, megjelent Bastian, medium, b. Hellenbach kíséretében. Bastian elhozta spiritista „szerszámaikat”: egy esengtyűt, zenélő órát, gitárt, egy világító hőmérőt és egy foszforeszkáló fekete táblát.

A társaság a dolgozó szoba melletti szalon-

ban gyűlt egybe és élénken beszélgettek a bekövetkezendő hajmeresztő dolgokról; azt mondták, hogy Bastian a szó teljes értelmében meg van töltve szellemekkel. — A társaság reményeit még fokozta Hellenbach báró azon biztosítása, hogy: „Bastian teljes erejében érzi magát, és hogy nagyon jól van disponálva.”

9 órakor összejött a társaság az ugynevezett sötét ülésre. Összeültünk egy félkörbe, mondja a főherceg, kinek szösz szerint adjuk át a referátát, kiki balkezét szomszédjának jobb keze csuklójára helyezte, ez a jobb kéz pedig a szomszéd jobb térdén nyugodott. Báró Hellenbach még komolyan intett, hogy szorosán tartasuk magunkat az utasításhoz, mert ez által lánc képződik, vagyis az ugynevezett: batteria. Iskolás gyermekekhez illő engedelmisséggel követtük a mester tanácsát. Én magam kaptam kezembe a világító thermometert, hogy a láthatatlan kezeknek átadjam.

Egyszerre eloltják az utolsó szál gyertyát és koromsötétben maradtunk.

Bastian lassú taktusban tapsolt tenyerével és reszketve lélekzett, s amellet némi selypítő, érthetetlen hangok voltak hallhatók.

Most kezdődik a kísértés, gondolám magamban, s alig hogy gondoltam, jéghideg áram érinté kezeimet és arcomat. Aztán valami ránci-

vasuti gőcpont, avagy Pöstyén s Vágújhely erre szintén alkalmasak, s Vág folyó mentén feküsznek. Vagy talán azért nem építik a cukorgyárat Nyitramegye területén, hanem annak közvetlen szomszédságában, mert eléggé ismerik a nyitrai viszonyokat?

Eppen most tárgyalják a költségvetést a képviselőházban. Sok szó esett ott a kereskedelem, ipar és mezőgazdaság fejlesztéséről s más egyébéről. S hallottuk-e, hogy a nyitramegyei tiz kormánypárti képviselő bármelyike egy szót is szólott volna a megye kereskedelmének, iparának vagy mezőgazdaságának érdekében? Pedig bizony a közel fél millió honpolgár megérdemelte volna, hogy az ő bajairól is megemlékezzenek. A miniszterek például hangoztatták az ipari és gazdasági szakoktatás emelésének szükségességét. S akadt-e a képviselők közt valaki, a ki ott az ország színe előtt felemlítette volna, mily nagy nemzeti missziót teljesít Nyitra városa az északnyugati felföldön, hogy tehát nem annyira magának a városnak érdeke, hanem eminens nemzeti közérdek követeli, hogy a kormány egyszer már Nyitrával is kezdjen törődni, s hogy az állam a város közművelődése és közgazdaságának emelése céljából áldozatokat hozzon s állami szakiskolákat Nyitrán felállítsa.

Tessék Pozsonyt megnézni. Egész csomó állami tanintézet, állami s államilag segélyezett gyára van. Pedig az ott megtelepedett magyarokon kívül lakosai szívökben és nyelvükben bécsiek.

Ellenben Nyitrán csak katolikus, zsidó-hitközségi és magán iskola van, s a kormány a város érdekében soha semmit sem tett, s az alkotmány visszaállítása óta a város képe mégis megváltozott, a felvidéken a magyarságnak erős várává lett, s ha nem volna párutcai Ghattója, a hol a pájeszes lengyel jövevények az utóbbi időkben szokatlan nagy számban forgolódnak, a város egészen magyar volna, mert a belvárosi előkelőbb zsidó családok is erősen megmagyarosodtak, s a városba özönlő tót cseléd és napszámos mind

gálni kezdte a kezében levő hómerő csövet. Én megakarván próbálni a szellemek erejét, nem eresztém el a csövet, mire a huzást abbahagyják. A láthatatlan erő újra húzza a termometert, amit Hellenbach bárónak megsúgtam. Ez tanácsolá, hogy engedjem át a szellemnek a csövet, amit meg is tettem, s a láthatatlan kéz megragadta a szelíd fényben villó termometert és ez látható karikában forgott a vendégek által képezett körben. Hirtelen megszólal a zenélő óra, teteje felpattan és becsukódik, majd egynéhány akkord hallható a gitáron, annak jeleül, hogy ez a hangszer is feleledt. Lelek-ujjak érintik meg kezeimet, lábaimat, s szomszédom kezének mozgásából következtetem, hogy az is hasonló érintéseknek van kitéve.

A láthatatlan erő egyszerre vakmerőbb lesz, út, tászigál. A játszó gitár felemelkedik, a levegőben egy helyen mozdulatlanul zeng s nagy ütással egyiknek fejéhez vágódik. Azután a súlyos zenélő óra emelkedik fel a sötétben s fejtünk felett mozog. Azzal már nem volna tanácsos, hogy belé ütközzünk a fejtünkkel.

A koronaherceg már meguntta ezt a sötétben való bujkálást, és attól tartott, hogy a medium a sötétben való ülésezéssel kifárad s képtelen lesz a világos ülésekre; de Hellenbach báró meg-

metanul magyarul. S kinek érdeme ez? Főképpen a katolikus papságé, melynek az utóbbi időkben annyi üldözést s jogtalanságot kellett elszenvednie. Habár e mellett szívesen konstatáljuk, hogy a zsidó hitközségi iskola tanítói kara, habár a rabbi egy kukkot sem tud magyarul, dicsőretre méltó buzgalmat fejt ki e téren.

Hát kérjük, nem a nemzeti közművelődés és közgazdaság érdekében volna-e helyén, ha Nyitra városának nem csak Tarnóczy-féle választásai, hanem nemzeti missziójának fontossága is szóvá tétetnék a képviselőházban?

S a tiz kormánypárti képviselő hallgat,*) a megye s a város intéző körei pihennek. A kormánytól még csak azt sem lehet kieszközölni, hogy az új gimnáziumi épületben, melynek építési költségeit különben a tandíjak már ötszörösen is fedezték, a diszes tornacsarnok a szükséges tornaeszközökkel felszereltesék, pedig csak a folyó évben beszédett tandíjak csekély részét kellene arra fordítani.

Valóban megfoghatatlan ezen tételek. S az ember szinte zavarba jön, hogy minek tulajdonítsa azt. Hiszen azt talán csak feltételezni sem lehet, hogy a megye s a város vezetőinek s a tiz kormánypárti képviselőnek szava a kormánynál egyenkint és együttvéve semmit sem nyom a latban?

Tavaszdodik. A tavaszi napsugár életre kelti a természetet, reményt önt az ember szívébe. Hátha Nyitra közviszonyait is hosszú téli álmukból valami ide tévedt napsugár fölélesztí.

X. Y.

*) Janits csüörtökön beszélt. Szerk.

Raiffeisen hitelszövetkezetek a Felvidéknek.

Népünk anyagi fellendülését a papság csakis intenzív társadalmi tevékenység útján mozgathatja elő. Fényes bizonyosága ennek a német kath. papság; az ő tulajdonképeni ereje munkáiban rejlik.

Ha az egyház védelmére szólítja a parasztot, a munkást, az iparost, ezek mind szavára hallgatnak, mert a német klérus társadalmi alkotási hálára kötelezik a társadalom e rétegeit.

nyugtatta, hogy a szellemek majd maguk mondják meg, mikor lesz elég.

A játszó óra erős recsegéssel felhuzódik, s Bastian kijelenti, hogy a szellemek megelégteltek a sötétséget és világosságot akarnak.

A lánc feloszlik és világosság lesz. Bastian nyugodtan és álmosan ül karosszékében, körülé némán fekszenek a hangszerek, melyek az imént még boszorkány muzsikát csináltak. Bastian fölkel, a sötét ülésnek vége van, s mi kérdő tekintetet vetünk egymásra, hogy mi az, mit látunk? Nem szól ugyan senki, de mindannyi képezett magának ítéletet.

Mielőtt a világos üléshez hozzáláttunk volna, Bastian figyelmeztetett, hogy a szellemekhez ne nyuljunk, mert könnyen keztörés lehet a vége. Báró Hellenbach leül a zongorához és mesteri kézzel olyan áriákat játszik, melyekre bizony a szellemek is megjelenhetnek. Hirtelen recsegés, ropogás hallható a szomszéd szobából, melyben Bastian egyedül végezte műveleteit. A szoba ajtaját egy kifeszített függöny választotta el attól, melyben mi ültünk.

A függöny hirtelen kétfelé nyílik és a nyíláson Bastian látható. A függöny összezáródik új recsegés és a nyíláson megjelenik Bastian — de nem; ez egy tömött, borotvált arc. Kis vártatva

A német klérus tisztelt, szeretet, bizalom, gazdaszkodás környezi, mert ő teljesen a nép embere: nemcsak politikai, de társadalmi téren is s azonkívül a tiszta életek mintaképe, ami szintén jelentékenyen emeli tekintélyét.

A német kath. papság az igazi német paraszt osztályllyal föltétlenül rendelkezik, de csak azért, mert érdekében oly szociális tevékenységet fejtett ki, mely őt megmentette, magát és ezzel együtt a hazát.

Tudta jól a német klérus, hogy a politikai függetlenség feltételezi az anyagi függetlenséget; ugyanazért, hogy a jelenlegi centumpártnak jó alapot megvessen, az álló független parasztosztályt teremtsen, nemcsak br. Schlemmer Alst (a „parasztkirály“) bauernverein-jait minden töle telhető eszközzel terjesztette, hanem látván, hogy a baj főképpen a mezőgazdasági hitel hiányából ered, a parasztosztályt az uszora és a kapitalizmus karmaiból kiszabadítandó: népies hitelszövetkezetek, a Raiffeisen-féle takarékpénztárak terjesztésén fáradozott. 51 azaz ötvenegy éven át fejtett ki a német kath. klérus ily irányú tevékenységet, az összes hitelszövetkezetek, különösen a Raiffeisen-féle hitelszövetkezetek terjesztésén, melyek aztán független parasztosztályt teremtettek meg, kiket olyannyira lehetett irányítani, hogy még a vaskezű Bismarckot is Canossába futamították.

Egyet állíthatunk egész bizonyossággal, hogy a német centumpárt főtámasza ama körülmény, hogy ott a parasztság jövevények és védőinek sorában első helyen állott a klérus. A német papság tudta hol van a baj, ugyanazért gyökerében támadta meg azt, és midőn mindenki részt kért az üdvös mozgalomból, még akkor is a papság állott a vezetés élén és lankadatlanul működik tovább.

Már most, ide felénk nézve, ki merné tagadni, hogy néppárti küzdelmeink közepette keresztény politikánk rugója: a társadalmi reformáció nagyrésztében szünetel? Ki merné tagadni, hogy eminenter a Felvidéken mindenütt a mezőgazdasági válság annyira kedvez az uszoranak, hogy ez az aranykor kezdete reá nézve?

Látjuk mindnyájan, hogy minél több és nagyobb bajban van a gazda, annál kedvezőbb az uszoras helyzete. A parasztosztály nehéz helyzete az uszora rettenetes előmozdítására, anyagi és ezzel együtt ez osztály politikai függetlenségének elvesztésére vezet. Egyik liberális napilap, a „Pesti Napló“ is írja: „Budapesten hajba kapnak az urak azon, hogy ki boldogítsa, ki vezesse a közügyeket; Felvidéken pedig a középosztály már is elbukott, a kisiparos elzüllött, a paraszt nem

női alak jelenik meg fehérben, majd ismét egy kis leány szintén fehérben, majd egy ősz elmosódott alak, a függönynek egyszer jobb, máskor a baloldalán. Valamennyi nőnek főköttő volt a fején és övük tájékán szalag. Midőn eltűnnek, úgy látszik, mintha a láthatatlan kezek tulajdonról fogdo-nák a függönyt.

Rudolf trónörökös felemelkedik, Jenő főherceg követi példáját s felemelik a függönyt s tulajdonon látni Bastiant mély álomba merülve.

Könnyű köhécselés után felébredt és tántorgott a szobában s egész kimerülve dőlt le a dívánra. Szeme vöröses lett, arcán gyenge izzadság volt észrevehető. Kérdésemre; vajjon nagyon ki van-e merülve, igenlőleg válaszolt és elfogulatlanul kérdezősködött a jelenések után. A teremben élénk vita támadt, vajjon az első alak maga volt-e Bastian, vagy pedig valami szellem? Báró Hellenbach megengedte, hogy néha Bastian is megjelenik, anekül, hogy tudomása volna róla.

Ezután két nappal ismét ülést tartottak, hol a fentemített jelenetek ismétlődtek, Bastian erősen összekötözték s egyedül hagyták, s mire újra hozzámentek a kötél szabadon álló két végével még erősebben volt összekötve olyan két csomóval, hogy azokat senki sem volt képes többé megoldani, hanem a kötelelet elmetszeni kellett.

kell támadnia. Németországban megkeresik a központot és az küld utasítást az illető községbe, kiküldi ügynökét („Nicht Massregeln, sondern Menschen“) e célra kinevezett hozzá értő és ezzel foglalkozó lelkész, és a szövetkezetet nyélbe ütök. Mi még nem jutottunk ideig, hogy egy ily berendezett központtal rendelkezünk, még csak a kezdet kezdetén vagyunk, ugyanazért iparkodjunk, s alapítsunk egyik a másiknak segítve.

De tennünk kell, nem ijedvén meg a munkától, mert hora est iam de somno surgere és mert — a német klérus példájára — csak is ez uton remélhető a biztos siker és győzelem!

Benyács István.

Levelezés.

Lussinpiccolo, 1900. március 20.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Midőn az édes hazai földről távozóban hievim érdekében a t. Szerkesztő úr szíveségét igénybe vettem, egyúttal ígertem, hogy az adriai tengerparton észleltekről — ha ugyan akad említésre méltó — néhány jegyzetet küldök a „Nyitramegyei Szemle“ számára.

Tapasztalatom Lussinpiccolóban nemcsak hogy említést érdemel, de, sőt szenvedő embertársaim iránt való kötelességemnek tartom hangosan áldani e kitűnő gyógyhelyet. Tény, — hiszen saját szememmel látom, — hogy az ide menekülő tüdő s gégebajosok között az elemeknek az egészségre kedvező ös-zhatása folytán a természet gyógyerő mondhatni csodákat mivel. Nap-nap után látom távozni a rövid ideig itt tartózkodó súlyos tüdő s gégebajoktól megszabadultakat. Akár saját személyemet is példának hozhatnám föl: teljes egy évig kinlódttam súlyos bajomban, s most néhány heti itt tartózkodás után alig maradt nyoma a betegségnek; sőt úgy hiszem, ha így haladok, rám sem ismernek majd a hazámbeliek.

Csodálni való, hogy a tüdő s gégebetegeket, amint ide érkeznek, már néhány nap után vagy rendkívüli étvágy lepi meg, s bajuk határozott javulásra fordul, vagy pedig — s ezek a gyógyíthatatlan esetek — gyors súlyosbodás áll be, s a beteget szenvedéseitől mihamarább a halál váltja meg. E fordulat — az itteni orvosok állítása szerint — a gyors anyagcserének tulajdonítandó. Ha a beteg itt egy hónapig időzik, s ekkor a főtéren felállított gram-nyi különbséget mutató mérleg a test gyarapodását mutatja, fölgógyulásában bizonyos lehet. Van is naponta oly sür-

senki sem mozog; magam is várok. A melodramatikus zene egy másik arcot csal ki a függöny mögül; ennek arckifejezése merev, komor és jelentékenyen jobban van megvilágítva, mint az előbbie. A koronahercegnek megsűgom, hogy mihelyt az egész alak látható lesz a függönyön innen, azon elhatározó lépést teszek, nehogy késő legyen.

Ismét néma csend; a félhomályban széttárl a függöny és egy pillanatra egy egész alak látható. Kezembe veszem a zsinórt, mert itt van az elhatározó lépés. Egy másik alak, félig római, félig lovag, fedetlen fővel, fehér, gazdag redőjű ruhában, teljesen kifejlődve és önmagától világítva. A mutatványoknak tetőpontja volt ez.

Most! — sugom a koronahercegnek és ő helybenhagyólag bölintott fejével.

Erre mindkét kezemmel erősen megrántom a zsinórt, és a súlyos kétszárnyú ajtó nagy robajjal összecsapódik a medium háta mögött. A madár meg volt fogva a neki állított kelepcebé.

Egy tekintet a függönyre, azonnal észre lehetett venni, hogy valaki erősen dolgozik és be akar torni a másik szobába, de az e célra felszerelt ajtó nem engedte. Felrántom a függönyt, s egy alakot látok felénk háttal fordítva még mindig erőlködve az ajtóval. Megragadom, hát a

gés-forgás ezen városi hivatalos mérleg körül, akár nálunk vásárok alkalmával a mázsálónál.

Lussinpiccolo különben azon tüdő s gégebajosok gyűlöhelye, akik csakis gyógyulást keresnek bajukban, minden szórakozás és különös kényelem nélkül, de talán épp ezért hatványozott mértékben előnyösebb a tüdő s gégebajosokra Lussinpiccolo, mint a közeli mágnás telepek: Abbazia, Volosca és Cirkvenica, mely helyeken a szórakozás, nagyuri kényelem bőven nyújtatik, de egyúttal a hintóktól sokszor mozgalmas élet, játékok s egyéb az egészséget fenyegető találatok; már pedig az említett betegségben föltétlen nyugalom, s lehetőleg pormentes, enyhe, sós tartalmú, tiszta levegő a legelőnyösebb; s ezekben Lussinpiccolo kiválóan kitűnik. Innen magyarázható a rendkívül hatásos gyógyító erő. Az egész sziget akár a Karszton sziklatömeg, a gyalogutak ebbe vésve, föld nincs, az 5000 lakossal bíró városban lovat s kocsit nem ismernek.

A közeli szigeteken bőven diszlik a növényzet: narancs, citrom az egész éven át folyton terem; a híres isztriai borok innen valók, vetekekednek ezek a mi hegyi borainkkal.

Szó lévén borrhól, fölemlitem, miképpen ittam „mérget“ itt első sz. misémnél. Áldozáskor ugyanis magamhoz veendő az Úr sz. véret, rémulve tapasztalom, hogy a kehely tartalma megvan „mérgezve“, a kehely letettem az oltárra s tűnődtem mit tegyek; többször is megízleltem, rézmérég ez — így konstatáltam — a kehelytől. A kápolna tele intelligens emberekkel, rán figyelnek, rosszul kezdtem magam érezni. Vegre is Isten oltalmába ajánlván lelkemet, kiürítettem a kehelyt. Mire után azonnal nagy adag tejet vettem be ellenszerképpen. Most kutatván a dolog mibenléte után, kiderült, hogy én igazi ó-dalmát bort ittam, a melynek sajátsága, hogy magyar embernek ihatatlan, fanyar.

Zárom soraimat azzal, hogy minden tüdő s gégebajos embertársamnak őszintén ajánlom, ha csak teheti, siessen ezen áldott gyógyhelyre, s ha még nem késő, minden patikaszer nélkül, rövid idő alatt visszanyeri elvesztett kincsét: a drága egészséget!

Ha b. lapja t. olvasóit esetleg érdekelné e gyógyhely további leírása, a t. Szerkesztő úr engedelmével alkalomadtán folytatom.

Paulovics Pál.

Ujdonságok.

Személyi hír. Sirchich István püspöki uradalmi kasznár Pusztá-Vogyeradon saját kérel-

Bastian volt. A koronaherceg is odaugrik, megfogja vállánál és előhuzza a függöny mögül e szavakkal: No hát, itt van a szellem!

A zongora elhallgat, a többi jelenl-vők hirtelen felugrának helyeikről és fogalmuk sincs, hogy mi történik itt, mert a beesapó ajtónak titkába nem voltak beavatva. Bastian mellénye és frakja kigombolva karján függött, s már nem akadályozhattam meg, hogy ügyes kézmozdulatokkal egynehány rajta függő szellem-foszlányt a ruhája alá ne dugdosson. Egyébként cipője le volt húzva, csak harisnyában volt, s mikor a szellemterembe léptünk egy a folyosóról vezető ajtón keresztül, cipőjét ott találtuk egymás mellett a széknél.

A meglepetés hangos kacajjal végződött, melyben azonban b. Hellenbachnak nem volt része. Bastian egy pamlagra dőlt le szegyenében és durván viselkedett.

Miután elhozattuk cipőjét, kiegészítette hiányzó toalettjét. Oly halaványnak látszott, hogy közel volt az elájuláshoz, úgy hogy a koronaherceg részvétellel hozzá fordult es monda: Ne féljen, hiszen nem lesz emiatt baja.

Hellenbach báró most követelte, hogy Bastian motoztassék meg, aminek azonban ez határozottan ellenszegült; jöllehet a szellemidézés

mére nyugalmaztatván, helyébe kineveztetett Krajcsovic Lajos eddigi uradalmi ellenőr Radosnáról. — Bosnyák Károly tardoskeddi lakos, ügyvédjelöltet a vármegye főispánja közleg. gyakornokká és Jelinek Károly nagytapolcsányi lakost ugyanoda jár. díjnokká kinevezte.

Egyházmegyei hírek. Lovaszer János tisz. kanonok és kochanóci plebános a trencsényi főgimnáziumnál eddig viselt püspöki hitbiztosi állástól saját kérelmére fölmentetvén, helyébe kineveztetett Uhrin Pál szkalai plebános és kerületi alesperes. — Brestyenszky Márton nyugdíjaztatott. Probszt Dénes Kékkőre, Donoval János Nagy-Kovalóra adminisztrátornak, Tomecek Mihály pedig dojsi plebánosnak neveztetett ki. Káplánokul küldettek: Kovalik Adalbert Csejtére, Rozmanith Kázmér Perbetére, Sassinek János Sef-foltóra, Czandt Lajos Moravánra, Gramantik Ágost Csesztére. Pályázat hirdetteték Csermend, Garam-Kövesd, Nagy-Kovaló és Pozsony-Váralja plebániákra.

Eskütétel. Dr. Havel József, kir. tvszéki bíró, f. hó 20-án a kir. tvszék teljes tanácsülésében letette a hivatalos esküt. Dr. Havel a büntető-tanácschoz osztott be.

Körorvos választás. Nagyhindi körorvosnak Lax Samu, bajnóci orvos választott meg.

József-ünnep a felsőbb leányiskolában. Előkelő közönség, jobbára szülők jelenlétében ünnepelte mult vasárnap délután a felsőbb leányiskola igazgatójának nevenapját. Mint mindig, úgy ez alkalommal is, nem a szokott sablon szerint folyt az le, hanem művészi összeállítással. Az üdvözlő dalokon és a jókívánatokon kívül, melyeket a tanulók részéről Dubik Lujza 6. o. t. és a tanári kar nevében dr. Dudek tanár tolmácsolt, Várady Antal daljátékát a „Tavaszerkezés“ adták elő. Leleményesen szép volt ennek az alakítása, melyben a növendékek egész csoportja vett részt. A feszkék érkezése, az ibolya, nefelejts, lilium, orgona, rózsa stb. egymásután való megjelenése a szintéren, dalos ajakkal üdvözölve a tavaszt, elbájoló jelenséggé volt. A végén pedig Smirala Aranka 6. o. t. verses beszédében a tavasz üdvözlését az igazgató üdvözlésére fordította. Maga a névpapi ajándék, két oltárváros, selyemre festett virágkoszorúval, szintén két növendék: Dubik és Allarám Vilma 6. o. t. munkája volt. Meglátzott az egész ünnepélyen, milyen sulyt fektetnek ezen intézetben a szép izlés fejlesztésére s a leány-kedély nemesisítésére. Zongor igazgató kedves szavakkal köszönte meg tanítványainak szives megemlékezését.

Felolvasás. A nyitrai kath. körben ma délután 4 órakor dr. Biringer Ferenc, kórházi igazgató, a tuberkulózis társadalmi jelentőségéről fog felolvasni. Ezt megelőzőleg Nemrava Gabriella kisasszony Kontor Elek „Üdvözlégymária“ című énekét adja elő harmonium kísérete mellett.

előtt maga is ajánkozott arra. Midőn elvégezte volna toalettjét, néhány szellem-foszlány még kilógott a mellénye alól, odamentem hozzá és figyelmeztettem, hogy itt még látható valami, mire ő nagysietve bedugta azt is a ruhája alá, s anélkül, hogy valamit szólt volna fogta a gitárját és „elpárolgott“.

Hellenbach báró mentegetőzött a család miatt, de fentartotta spiritiszta theóriáit; a vendégek nevettek a sikerült „fogáson“ és megmagyaráztatták maguknak a talányos mechanizmust. A koronaherceg meg én teljes elégtételt nyertünk és az egész eseményről jegyzőkönyvet vettünk fel, melyet minden jelenvolt aláírt. Bastian pedig másnap eltűnt Bécsből. Ha mint bűvész, mint a „varázslat tanára“ mutatja be magát, nagy sikerekre számíthat, de mint spiritiszta egészen eljártozta szerepét.

Milyen a philosophia?

Deák Ferenc a negyvenes éveiben mondta először e tráfás, de mély szentenciáját:

— A philosophia olyan mint a só. A só ugyanis maga nem enniváló; de minden eledelben benne kell lennie.

A március 15-iki állandó bizottság hazafias köszönetét nyilvánítja Nyitraváros tanácsának 40 korona s Beke Károlyné úrnőnek 4 korona adományáért, melylyel a március 15-iki ünnepély költségeinek fedezéséhez hozzájárultak. Együttal köszönetét fejezi ki a kath., ev. ref. és izraelita egyházi szónokoknak, az ünnepélyen megjelent egyleteknek, az összes közreműködőknek és a háztulajdonosoknak házaik felbogarozásáért.

Odescalchi Zichy Anna hgnő †.

A jótékonyág egy nemes angyalát vesztette el a társadalom e hó 18-án Odescalchi Ágost hercegnő személyében, ki Pozsonyban élete 93. éves korában jobb létre szenderült. Az isteni Gondviselés talán azért is nyújtotta életét oly hosszúra, hogy általa jótéteményeit gyakorolja. Holttestét f. hó 21-en nagy megindulással fogadta Szolcsán község lakossága, hova örök nyugalomra vitték porait. A volt csillagkeresztes hölgy tetemeit a n. tapolcsányi temetk. egyll. vállalkozója vette át a tapolcsányi állomáson, és a boldogult szolcsáni kastélyában tette ideiglenesen a ravatalra. Temetése t. hó 22-én délelőtt 10 órakor ment végbe. Végezte Bezák György szolcsáni esp.-plebános, 3 paptársa segédletével. Rokonai közül ott voltak: Arthur hg. (fia), Livió hg. (unokája), Géza hg. (unokája) és neje, Beniczky Ádám és neje szül. Odescalchi hgné. (Zsámbok Pestm.) gr. Zichyné sz. Odescalchi hgné és Zoárd hg. Idegenek közül igen számosan, többi között Nagy-Tapolcsány képviselő-testülete és vidéki előkelőségek. A megboldogult, ki a nyitrai kath. körnek is alapító tagja volt, 1807. okt. 28-án született, meghalt 1900. március 18-án végegyengülésben, Pozsonyban. Nemes tetteiért mindenki áldva említi. B. l. p. f!

Adomány. A nyitrai ker. nőegylet, a Nyitrai Takarékpénztárnak 100 koronás adományaért, ez uton mond halás köszönetet.

A nyitrai kath. legényegylet ma, vasárnap márc. 25-én tartja évi rendes közgyűlést. Vettük az egylet zárszámadásait, melyekből egyrészt örömmel értesülünk, hogy az egyület anyagilag meglehetősen jól áll. Vagyoni állapota 3081 frt 77 krral szerepel, és az elmúlt év folyamán 516 frtot helyezett takarékpénztárba. Sajnos, az érdeklődés még mindig nem elég élénk az egylet iránt, mert az utolsó kimutatás csak 32 rendes tagot számlál. Pedig úgy ismerjük az egylet vezetőségét, hogy mindent elkövet, hogy a tagok jól érezzék magukat. Reméljük azonban, hogy mindamellett a derék vezetők nem vesztik el kedvüket és tovább is önzetlenül fáradoznak a szép célú egylet felvirágoztatásán.

Nemzeti zarándoklat Rómába. Püspök úr ó méltósága legújabb körlevelében hiveinek és papságának figyelmébe ajánlja az április 24-én Rómába induló nemzeti zarándoklatot, melyben a püspöki kar több tagja, s maga főpásztorunk is dr. Batthyány Vilmos gróf kíséretében részt fog venni.

Jön a tavasz! Ablakunk alatt, midőn e sorokat írjuk, márc. 23-án hófergeteg dühöng. A szomszédos házról a frissen esett pelyheket kavargatva megforgat a levegőben a szél, akár csak januárius kellő közepében. A fák, melyek máskor ez időtájt fehér virágokkal voltak lepve, most is fehérek ugyan, de a barackvirág helyett hóprém takarja azokat. A pacsirta dalát, mely Nyitravölgyében már márc. végén szokott először elhangzani, a levegőben kárógó hollók pótolják, melyek seregesen vonulnak a Zobor felé, északi tájakra, mert hát jön a tavasz! Ha soká így folytatja, még szánkázni fogunk, sőt nyitravölgyi vicinálisunk még azt a bravúrt is elköveti március végén, hogy elakad a hóban. Január közepén nyíló virágot láttunk a Zoboron, s most március vette át a január szerepét. Megtörténhetik azonban, hogy a hótömegek, melyek most hullanak, mire e sorok a sajtó alól kikerülnek, már pocsecská olvadtak, mert hát jön a tavasz.

Betörés. Szerdán virradóra az Ottó-féle ház házmestere nagyot nézett, a midőn a ház udvarában körüljárva, a Prohászka-féle fűszerboltba vezető nehéz vasajtóról a súlyos lakatokat és a keresztvasat letörve, az ajtó pedig tárva-nyitva találta. A házmester rögtön rohant az Artner-féle házban lakó kereskedőhöz e nem éppen kellemes hírrel. Nemsokára el is jött rendőrök kíséretében. A bolthelyiség áruasztalán hevert egy balta, meg egy nagyobb kulcs, melyeket az odahívott Gutmann Izidor sörcsarnok-tulajdo-

nos sajátjának ismert el, azonkívül volt ott egy vastag nehéz feszítő vas, mely rendeseu a ház bezárt padlásán szokott eltéve lenni. A betörők bizonyára pénzt kerestek, mert az áruból nem hiányzott semmi, az ott lévő vasszekrény ajtaján pedig erőszakos nyomokat lehetett látni, az ajtó fogantyuja le volt törve, miután azt feltörni nem sikerült. A tolvajok próbálták a szekrény tetejét fessegetni, de ez is kárba vesztett munka volt. Így hát kénytelenek voltak talán egy-két órai fárasztó munka után eltávozni. A felmerült körülmények után a gyanu Gutmann Izidor két alkalmazottjára esett és pedig Lagler János nagymethi, vasmegeyi illetőségű pincérre és Glofák János vágsellyei háziszolgára. Súlyosbitja a gyanu az a körülmény, hogy találtak egy harapott citromadot, melynek harapási nyomába a pincér fogcsorai teljesen beleillenek. A bolthelyiség felett lakó dr. Janits Imre orsz. gyűl. képviselő és családja hallottak ugyan az éj folyamán tompa zajt, de nem tulajdonítottak annak semmi különös okot, azt híven, hogy valamelyik földszinti boltban dolgoznak. Furcsának elég furcsa, hogy a betörés épen a városházzal szemközt 18 lépésnyire követetett el és pedig épen a rendőrség helyiségei előtt, nem messze tőle pedig van a tűzrészeg. A gyanúsítottak tagadnak mindent, a mit annál könnyebben tehetnek, mert semminemű lopott tárgyat nem lehetett birtokukban találni.

Elintéztett kegyuri per. A felső-elefánthi plebánia kegyuri joga hosszabb időn át per tárgyat képezte. Most, mint értesülünk, a miniszterium b. Edelsheim Gyulay Lipotot, oda való nagybirtokost elmarasztalta mint utolsó közgazgatási forum, a kegyuri terhek viselésében.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon nagyszámú jó szívű lelkek, kik teletjethetetlen férjem Spanyár István és Imre fiam. illetve edes atyánk és testvérünk elhalozása eseten részvetük nyilvánítása — s a végtisztelet megadásával szívünk fájdalmát enyhítették, fogadják ez uton őszinte köszönetünket.
A gyászoló család.

Fiatol tolvaj. Mult szombaton este a Bacsa-féle ház építésénél foglalkozó munkások egy hidutcai vendéglőben a bokréta-ünnepet ülték, a midőn a mulatók közé egy Minarik nevezetű 14 éves csavargó gyerek is bevetődött, ki felhasználva a gondtalan jökeidvet, egy Hallon nevű kőmives-tanoncnak 7 koronából álló heti berét, mely egy zsebkendőbe volt kötve, ellopta. A lopás csakhamar kiderült s nem is volt ideje a tolvajnak ellillanni, egy közeli rendőr pedig a városházra vitte. Ez rendjén lenne. De helytelen az, hogy a rendőrség, midőn a lopott pénzt a tolvajtól elvitte, megszámlalta, s mint bűnjelt az iratokhoz csatolta, pedig ez a pénz a szegény fia egy heti munkájának bere volt, mely neki élelmezésére és ruházatára szükséges. Most les-heti az időt, midőn pénzéhez jut.

A szegény gimn. tanulók ruha-alapítványára újabb érkezett adományok a következők: Kolescsányi Endre pestmegeyi sárközi árment. társ. igazgató-főmérnöke, Kalocsa 20 korona, Dnday János plebános Tókécs-Ujfalu 2 kor., Bezák György esp.-plebános Szolcsán 2 k., Jurik Mihály nyug. plebános Galgóc 4 kor., Liska János plebános Kosztolnafalu 1 kor., Dombay Hugó ügyvéd Nyitra 10 kor., Schuszték Imre urad. pénztárnok Szolnok 10 kor., Katona József dr. fővárosi ker. tiszt. orvos Budapest 10 kor., Havas Armin dr. ügyvéd Nyitra 4 kor., Havas József dr. ügyvéd Szered 6 kor., Bienenstock Ignác dr. orvos Nyitra 20 kor., Tvrdy Ignac plebános Csaca 4 kor., Molecz Zsigmond körjegyző Verbó 4 kor., Vagner József kanonok Nyitra 30 kor. Összesen 127 korona, a legutóbb kimutatott 742 koronával együtt 869 korona. Nyitrán, 1900. évi márc. 22. Petrovics László, bizottsági pénztárnok.

Ipari kiállítás Budapest. A m. kir. kereskedelmi muzeum Budapesti kiállítási ciklust rendez olyan hazai házi, kézmű- és gyár-ipari cikkekkel, melyek közvetlen fogyasztás tárgyát képezik. A kiállítási ciklus a *fonó-, szövő-, ruházati- és bőrdíszmü-ipari kiállítással* veszi kezdetét, a mely 1900. május hó elején nyílik meg a városligeti iparsarnokban. Felkérhetnek tehát a gyárosok illetve iparosok, hogy akár összes gyártmányaikkal, akár készítményeik csak egy részével, akár pedig speciálitásaik mintáival

ezen kiállításban résztvenni sziveskedjenek. A kiállításban való részvétel semminemű költséggel sem jár, téridíjak vagy egyéb illetékek nem fizetnek s csak az áru beszállításának és esetleges visszaszármaztatásának költségei terhelik a kiállítót, megjegyezvén, hogy a kiállítási áru e tekintetben is 50% szállítási díj kedvezményben részesül. A kiállításon résztvenni szándékozók nyilatkozattétel végett f. évi ápril hó 1-ig a nyitrai ipartestület irodájában jelentkezni sziveskedjenek.

Zarándoklás Rómába. Indul Budapestről 1900. ápril 24-én. Rendezi „a magyar katolikusok római zarándoklatát rendező bizottság irodája” (Budapest, I. krisztinavárosi plébánia). A jelentkezés minden rom. kath. plébániahivatalban, továbbá az érseki és püspöki irodákban, valamint Budapesti magyar katolikusok római zarándoklatát rendező bizottság irodájában (Budapest, I. ker. krisztinavárosi plébánia) történik. A részvételi árak: az utazás Budapestről-Rómáig és ugyanazon az úton vissza Rómában lakás, teljes ellátás, a pályaudvartól a szállóig kocsis és szakavatott vezető a római tartózkodás egész idejére. Az odautazás Budapestről-Rómáig a különvonaton kötelező. Rómában öt napi ellátással I. osztály 130 frt (260 kor.) II. oszt. 96 frt (192 kor.), III. oszt. 60 frt (120 kor.) Rómában tíz napi ellátással I. oszt. 170 frt (340 kor.) II. oszt. 126 frt (252 kor.) III. oszt. 70 frt (140 kor.) A nemzeti zarándoklat indul Budapestről a déli vasúti (budai) pályaudvartól 1900. évi április hó 24-én reggeli 8 óra 30 perckor. A vasúti jegy Rómából vissza Budapestre ugyanazon az úton, 45 napig érvényes. Az út olasz területen bármely állomáson, a déli vasút mentén csak kétszer szakítható félbe. A jelentkezés határideje f. é. ápril hó 10-ik napja.

Sorozás. Márc. 17-től 21-ig. Nyitrai járás felhíva 788, besorozva 247, visszahelyezve 272, fegyverképtelen és törölve 128, távolmaradt 135; pöstyéni járás felhíva 491, bevált 93, visszahelyezve 229, fegyverképtelen 97, távolmaradt 69, ismeretlen 23; szenici járás felhíva 880, besoroztatott 232, visszahelyezve 282, fegyverképtelen 125, távol volt 232.

Tüzeset. Március 18-án a nagy szélviharban Alsó-Szöllősen 33 ház, gazdasági épületek, takarmány, butorzat és 14 drb. sertés pusztult el a tűztől. Havlik István kéményéből ütött ki a tűz. A kár 54.170 korona.

A legjelesebb magyar ásványvíz, mely előkelő orvosok nyilatkozatai alapján kiváló gyógyhatással alkalmaztatik, kétségtelenül a *szolyvai gyógyforrás*. Ez az általánosan kedvelt gyógyvíz, mely elsőrangú élvezeti ital is, már Rákóczy korában volt ismeretes. Érdekes, hogy régisége dacára ugyanazon alkatelemekből áll, mint hajdan, es eredeti tulajdonságaiból mit sem vesztett, amint azt a nagyszámú vegyi elemzések igazolják. Dr. Than Károly, a nagyhirű egyetemi vegytanár összehasonlítván a *szolyvai gyógyforrást* az elsőrangú külföldi vizekkel, arra az eredményre jutott, hogy nevezett víz a külföldi divatos forrásokat nagyon is felülmulja. Többek között a következők nyilatkozik: „A szolyvai csaknem háromszor koncentráltabb, mint a giesshübli; ugyanannyi víz élvezete mellett az elsővel csaknem kétszerannyi bikarbonát maradékot viszünk a gyomorba, mint a giesshübli. A *szolyvai* víz ennél fogva *hathatósabb*, mint gyógyvíz.”

CSARNOK.

Lourdesi utam emlékei.
Közlő: **Benyák József.** (29)
(Folytatás.)

Zürich történetében oly férfiak neve is előfordul, a kiknek viselt dolgai a diákoknak nem csekély munkát okoznak a világtörténelemben. **Zwingli**, a svájci reformáció szülőatyja, mint kanonok még Kálvin előtt itt működött. (1520—1531.) — **Pestalozzi**, a modern népnevelés alapítója, szintén itt született (1745.) és itt működött. A Limmart partján haladva, a másik part egyik épületén nagy tábla csüng. „Pestalozzianum“ felirással, bizonyára azon meggyőződésben, hogy ezen

intézetnek nevelészeté „egyedüli és legjobb” a világon. — *Lavater János*, a physiognomika (ar-cisme) megalapítója szintén itt született, s a szt. Péter templomnál 23 évig működött, mint plebános.

Társaink e köztlen már a vasúti kocsikban óhajtották csendben önmagukban: tovább! tovább! A vonatvezető azonban bevárt még minket is. Majdnem lekéstünk. Egy órát haladtunk most a zürichi tó tájképekben oly sokszor megfestett partjain. A havasokkal, közelebb pedig szőlőhegyekkel körülvont, sőt cölöpéptményeiről is híres tónak természeti szépségei vázolásába nem is bocsátkozom. Ezek eléggé ismeretesek. A telefonokkal összekötött tóparti villák sorozatát magunk mögött hagyva Wädenswyl-ben kis időzés után vonatot váltottunk. Eletemben eddigelé a legszebb harangzúgást itt hallottam. A hang távolban zengő hatalmas zongora zenei hangjaihoz hasonlított. Meglepőbb volt a lourdesi harangoknál. Többen elvégezvén a szükséges vizitét a „Restauration Bahnhof”-ban, mely úgy Svájcban, mint Franciaországban „Restaurant de Gare” név alatt nagyon szembetűnő közelségben van az állomásokhoz, meredek hegygerincnek vitt minket a vonat. Oly feltűnően emelkedtünk a zürichi tó vizükről felfelé, hogy bizony ha a vonat észre nem tér és nem változtatja irányát, úgy estélig ha nem is a holdba, de legalább a holdhoz igen közel jutottunk volna. Jules Verne bizonyára ily utazásnál fogalmazta „Utazás a holdba” című fantasztikus regényét. Félelmem óriási volt, hogy a gőzös éppen ily veszedelmes kapaszkodásnál kap „hexenschuss”-t, mint a magyar színésznők éppen az előadás előtt. Mi inkább „napsugáron” utazva 11 óra után megérkeztünk a világ egyik leghíresebb bucsujáró helyére: *Maria Einsiedeln*-be.

Az előkelő hotel du Paon-ban megebédelve, délután a hatalmas templomba siettünk. A templom bencéskolostorral van összeépítve és evvel együtt oly nagy, hogy Svájcban ez a legnagyobb épülete. Egész kis Vatikán. A templom előtti lejtős, tágas, kövezett tér közepén, a bold. Szűz szobra van felállítva. A két felkörbe futó csarnokban körülötte kegytárgyakat árulnak. A templom olasz stílusban van építve, szép freskókkal, s gazdag díszítésekkel. A kegykápolna pár lépésnyire van bent a templomban a főbejáratnál. A kegyhelyet tulajdonképp Meinrad remete alapította, kinek remete lakása a kegykápolna helyén volt. A kegykép is tőle származik. Meinradot 861-ben két rabló gyilkolta meg, a rablókat hollók üldözték, miért is elfogták őket, s gonoszságukért halálra ítélték. 1861-ben a kegyhely alapításának milleniumát nagy ünnepélyekkel öröközték meg. Évenként vagy 300 ezer zarándok látogatja e helyet, franciák, angolok, németek, olaszok.

A vécsernye elvégzése után vagy 24 bencés áhitattal párosan a kegykápolnába vonult, s ott megható egyházi dallamban a *Salve Regina*-t énekelte. Az ének kompozíciója a 11-ik századból ered, s a hatalmas férfikar előadása alatt mindenki áhitattal volt eltöltve.

(Folyt. köv.)

Eladó!

Sima és gyökeres *Riparia portalis* vessző, sima és gyökeres zöld- és fásajtványok

különböző borfajokban.

Bővebbet:

CSERNYÁK REZSŐ, Nyitra.

BENGYÁK ISTVÁN

temetkezési vállalat, érc- és fakoporsó-raktára
Nyitrán, Hid-utca 1. szám.

Van szerencsém a t. közönségnek nagybecsű tudomására hozni, hogy Nyitrán, Hid-utca 1. szám alatt gazdagon felszerelt

temetkezési vállalatot nyitottam.

Raktáromon mindig a legegyszerűbb fa- és a legdiszesebb érckoporsók találhatók.

Diszes temetésekhez üvegoldalú gyászkocsi áll rendelkezésre. Elvállalom továbbá temetések egész rendezését, egyszerű és diszes ravatalozást, gyászdiszítványokat, és gondom lesz rá, hogy a gyászszal sujtott család a szomorú kötelesség teljesítésétől lehetőleg megkímélve legyen.

Teljes tisztelettel

Bengyák István.

EQUITABLE EGYESÜLT ÁLLAMOKBELI ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG.

Alapított 1859-ben.

Kivonat az 1899. évi jelentésből:

Vagyon az 1899. év végén	Kor.	1.400.956.430
Felesleg	"	305.587.385
Összbevétel az 1899. évben	"	269.391.000
Kötvénybirtokosoknak kifizetett az 1899. évben	"	120.537.705
Új üzlet az 1899. évben	"	1.016.509.160
Biztosítási állag az 1899. év végén	"	5.272.082.110
Kötvénybirtokosoknak az intézet fennállása óta kifizetett	"	1.615.953.650

Ajánlatokat úgy az élet-, mint a járadék-biztosítás minden formájára a legolcsóbb díjtételek s legkedvezőbb feltételek mellett elfogad

a magyarországi igazgatóság Budapest VI. Váci-körút 35.

Tekintélyes képviselők az ország bármely részében alkalmaztatnak.

OTRUBNY MIHÁLY

PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ
NYITRÁN.

Van szerencsém a főtisztelendő papság, valamint a nagyérdemű közönség szives figyelmébe ajánlani a Nyitrán, Plebánia-utca 28. szám alatt fenálló

papi és polgári szabó-műhelyemet.

Több éven át e téren szerzett tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmagasabbra menő igényeknek is megfelelhetek.

Elvállalom minden e szakmába vágó

papi és polgári ruhák, valamint a t. klerus számára reverendák, címádák, téli kabátok, felöltők stb. készítését.

A ft. papság és n. é. közönség kegyes pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Otrubny Mihály,
papi és polgári szabó.

Gróf Schönborn-Buchheim Ervin bereg m. uradalmából.

Szolyvai gyógyforrás.

Dr. KÉTLI, dr. BÓKAI, dr. WIDERHOFFER tanár urak és számos orvosi tekintélyek nyilatkozatai alapján kitünő sikerrel ajánlják: köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, húgyhomok, epekő; a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomor-megbetegedéseknél.

Kitünő ízű ital, igen üdítő víz.

Gyomorhajók elleni specificum

A Luhi Erzsébet gyógyforrás.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav tulságos képződésénél, gyomorégés, böfögés, a gyomor elnyálkásodása, a gyomor és bél krónikus hurutja alkalmával kitünően beválik; a torok, gége és hörgők idült hurutos állapotában sikerrel alkalmaztatik.

Védjegy.

Elsőrangú üdítő és asztali ital.

Polenai gyógyforrás.

Elsőrendű diétetikus víz; legüdítőbb asztali víz, borral vegyítve kitünő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

Kizárólagos főraktár:

FELSNER JON. urnál Nyitrán.

RZYTŲKI MIHÁLY

aranyozó, templom- és oltárfestő
Kassán, Fő-utca 28. sz.

Van szerencsém a főtiszt. klérusnak, a magas nemességnek és a t. kegyuraságoknak tisztelettel jelenteni, hogy *f. év március hó 1-én*

aranyozó- és festő-műtermet

nyitottam a fent jelzett cím alatt. Művelem és elvállalom a templomdiszítés következő ágait: Uj oltárok, szószékek, keresztelőkutak, szentsirok aranyozását és festését, minden stylben, a beadott rajz vagy tőlem tervezett rajz után a leggyorsabb, s a legdiszesebb kivitelig.

Templomfestés és diszítés.

Olajfestményű oltárképek, stáció-képek, templommenyezeti és oldalfalazati szt.-képek festését, mennyezet és oldalfalazati díszletfestészetet, a templom styljének és az egyház szabványainak szoros szemmel tartásával. Költség-előirányzatokat és tervezeteket kívánatra bérmentve küldök, valamint a munkamegtéktetés céljából, kívánatra saját költségemen utazom bárhova.

Szegényebb községek s egyházaknak kedvezményes árt engedményezek. Bizonyítványokat az általam végzett munkákról kívánatra bérmentve küldök.

Kiváló tisztelettel **Rzytki Mihály,** festő és aranyozó.

Bérbe adó korcsma és vendéglő

1900. november 1-től.

Rendkívül élénk forgalmu, országút menten, Trencsén városához 2 kilométerre. — Kedvenc nyári sétahelye Trencsén intelligenciájának. Közelebbit az „Urad. intézőség“ Nagy-Záblathon.

Ugyanott eladó több használt gazdasági gép és eszköz, u. m.: két aratógép, 3 hármaseke, egy kézcseplő, 2 vetőgép, egy locomobil erőre berendezett daráló stb., stb.

Raiffeisen-féle „gazda és iparos segélyző szövetkezet“ Csacán.

Mérleg az 1899-900-ik (I-ső) üzletévről.

V a g y o n.		Korona	fillér	T e h e r.		Korona	fillér
1. Az 1899/900. év végével vagyis 1900. március hó 15-én a pénztári készlet tesz		95	26	1. Az 1899. évi március hó 15-étől 1900. évi március hó 15-ig 1287 üzletész után 52 vasárnapon 20 fillérenként befizetett összeg kitesz		13384	80
2. Az 1899. év március hó 15-éig az egyleti tagoknak kötelevényekre kölcsön adott pénzesz-szeg kitesz		13490	—	2. Az 1899/900. üzletész folyamán az 1900-901. üzletész három tag által előre lefizetett üzlet-részek összege kitesz		41	60
3. Iroda felszerelésben van		411	90	3. Az 1899/900. üzletész közben kimaradt tagok által befizetett és az egyleti pénztárban maradt összeg		173	60
				4. Az 1899. évi március hó 15-étől az 1900. évi március hó 15-ig az egyleti tagoknak kölcsön adott tőkek után járó 4% kamatokban befolyt		397	16
		13997	16			13997	16
Nyereség-veszteség számla.				Az 1899-900. évi forgalom kimutatása.			
1. Az 1899-ik évi március hó 15-étől 1900. évi március hó 15-ig az egyleti tagoknak kölcsön adott tőkek után járó 4% kamat befolyt		397	16	1. Az 1899-ik évi március hó 15-étől 1900. évi március hó 15-ig a pénztári napló szerint a visszafizetett tőkekkel befolyt		20228	78
2. Iroda felszerelésben van		411	90	2. Az 1899 ik évi március hó 15-étől 1900. évi március hó 15-ig a pénztári napló szerint ki-adott		20133	52
Veszteség:				Pénztári készlet:			
amely a jövő üzleti év számlájára szenvedőle-gesen iratott.		14	74			95	26

Hirsch Ferdinand, igazg. tag.

Igazgatóság: **Benyács István,** igazgatósági elnök.

Kompánék Gáspár, igazg. helyettes elnök és igazg tag.

Ezen mérleget az 1875. évi XXXVI. t.-c. 195. §. értelmében látta, megvizsgálta, helyesnek találta. Csacán, 1900. évi március hó 17-én:

Dr. Gyuriss Emil, a felügy. bizottság elnöke.

Tvrđy Ignác, Baltay János, Priborszky Ferenc, Misik Károly, Spaldon Ferenc, Kordulják János, Zellny István, Haca József, Menkina Ferenc, Kliecsik Simon, felügyelő bizottsági tagok.

Nemesített rózsák.

Közép és magas törzsű rózsák darabja 60 és 70 fillér.

Iskolázott fenyőfák,

1 méter m., darabja 60 fillér.

Megrendelhetők:

BALÁZSI ISTVÁN urasági kertésznél
Szalakusz per Szamorfalu.**Eladó takarmányrépa és asztali krumpli.**600 métermázsa kitünő obern- és 250 méterm. finom asztali
dorfi és mammoth
takarmányrépa,
bőtermő burgonya,
kis mennyiségekben is.

Venni szándékozók szívesen fogad

Mérey-gazdász, Felső-Köröskényben (Nyitra mellett).**MAUTHNER-féle**

gazdasági vető, kerti és virág-

MAGVAK

egyedüli elárusítója

Prohászka Gusztáv

Nyitrán.

HIRDETMÉNYEK

a „Nyitramegyei Szemle” részére

jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban, Nyitrán, Papnevelde-utca 9. sz.

KRAUSE JÓZSEF
templomberendezési műterme
Selmecbánya (Hontmegye).

45-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Mindennemű oltárok, szószékek, Urkoporsók stb. megrendelés szerint saját jól berendezett műhelyemben bármely styl és rajz szerint csinosan, szolidan és a legutányosabban készíttetnek el.

Elvállalom régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos újítását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszintén azoknak atalkítását: mindezeket nem mások közreműködésével, de saját műhelyemben készütnék.

A templomokban eszközölt munkákról az árjegyzékeimben kitéve elismerő okiratok, (melyek bárki által megtekinthetők) szolgálnak bizonyítéknak.

A többi között a következő munkákat végeztem:

- Steffultó (Hont m.) Oltárok újítva, a templom festve és új gyóntató-szék.
Léva. (Bars m.) Templom festve, egyes oltárok újítva és 4 db. új Cherubin.
Léva. Zárda-kápolna festése és egy új góth-stylü oltár.
Léva. Kórház-kápolna újítási festése és oltár újítva.
Selmecbánya. (Hont m.) Kalvárián a keresztjáró ut, valamint az ottani templomok megújítása.
Selmecbánya. Kátharina-templom részére egy új mellékoltár.
Selmecbánya. Erzsébet kápolna részére egy tölgyfából készült góth-stylü oltár.
Selmecbánya. Havi boldogasszony-templom részére egy góth-stylü oltár.
Vihnye. (Bars m.) A fő- és 2 mellékoltár szertségtartója újítva.
Hont-Besenyő. (Hont m.) Két oltár és egy szószék újítva.
Alsó-Almás. (Hont m.) Egy új római stylü főoltár, gyóntató-szék és templom festése.
Ipolyságh. (Hont m.) Egy Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár stb. serral.
Hosszúfalu. (Nyitra m.) A templom festve és oltárok s szószék újítva.
Egeg. (Hont m.) Egy új Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár.
Vámos-Ladány. (Bars m.) A templom festve és egy új Lourdi oltár.
Repistye-Váralja. (Bars m.) Egy új góth-stylü oltár.
Zsarnóca. (Bars m.) Kalvária kápolnájába egy Jézus szent Szíve oltár.
Nagy-Szuha. (Gömör m.) Egy új Jézus szent Szíve szobra.
Tosmag. (Hont m.) Egy új és egy régi oltár újítva.
Kemence. (Hont m.) Egy oltár és szószék újítva, a templom festve és egy új Lourdi oltár.
Bélabánya. (Hont m.) Egy fő és két mellék új oltár és a templom festve.
Hodrusbánya. (Hont m.) Oltárok újítva és a szentély festve.
Pozsony-Beszterce. (Pozsony m.) Egy új feltámadás.
Garam-Rév. (Bars m.) Egy Lourdi oltár újítva és a templom festve.
Tövis. (Zólyom m.) Egy új szent sir.
Zaluzsány. (Gömör m.) Egy új Jézus szent Szíve oltár.
Dalmád. (Hont m.) Egy új főoltár, Nep. sz. János kőszobor és a templom festve.
Jakabfalva. (Zólyom m.) Egy új góth stylü mellékoltár.
Urmény. (Nyitra m.) Egy sz. József szobor állvánnyal.
Nagyvárad. (Bihar m.) A kórház kápolnája részére egy új főoltár.
Magaslak. (Hont m.) Két új mellékoltár és keresztjáró ut.
Szt. Antal. (Hont m.) Egy szent sir és egy nagy zászló.
Aranyosmaróth. (Bars m.) Egy új Jézus szent Szíve szobra állvánnyal.
Szélakna. (Hont m.) Ut oltár, egy szószék újítva és egy új szent sir.
Lesenye. (Hont m.) Egy új Lourdi és 1 új Natália szobor.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas-kálit,

kénsavas-ammont,

KOVASAVAS-KÁLIT,

(dohánytrágyázásra)

KÉNPORT, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)**RÉZGÁLICOT,** 98—99%

legolesőbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.